

Öppet brev till Kristina Lindblad, Ordförande, Miljöpartiet de Gröna i Köping

Tina. Den 31/8 skrev du: "Vi står bakom beslutet i kommunfullmäktige. Vi tror att kommunalt vatten och avlopp är bästa långsiktiga och hållbara lösningen för att de ca 250 fastigheterna garanteras dricksvatten av god kvalitet och att avloppsvattnet tas om hand på bästa sätt.

Jag blev upprörd över detta svar och skriver därför detta brev till dig.

Det ni väljer är den sämsta lösningen ur ett miljöperspektiv.

Att ni ser en potential för området och dess framtida bebyggelse bör inte hindra er att välja lösningar som är miljömässigt rätta och som bidrar till en hållbar utveckling.

Nedan har jag skrivit om varför jag tycker så, och varför jag tycker ni skall stoppa projektet och arbeta med lokala lösningar i stället.

Kretslopp för avlopp

Miljöminister Karolina Skog sade tidigare i somras på [DN Debatt "Sveriges återvinning av fosfor måste börja ta fart"](#). "Fosfor är livsavgörande för produktionen av mat. Det är en ändlig resurs som Sverige under årtionden kastat bort genom att inte ta vara på avloppsslam. Regeringens nya lag om fosforåterföring måste utformas så att slöseriet upphör så snart som möjligt".

[Flera debattörer skrev att detta gäller inte bara fosfor, det gäller många ämnen från våra toaletter.](#)

Sveriges Radio/Klotet uppmärksammade problemet i ett [radioprogram](#) i våras.

I Köping så var slambäddarna fulla 2015. När jag träffade Elin Granberg i somras och frågade om vad som hänt, svarade hon "en konsult tittar på det"!

Men genom att koppla in ytterligare 250 fastigheter på det kommunala nätet ökar de giftiga slammängderna ytterligare. Det gäller att inte blanda avföring med stora mängder vatten, kemikalier och metaller, för då kan inte reningsverken separera det som var från början var åtskilt.

Vi källsorterar sopor för att det är fruktansvärt dyrt att dela på det när allt ligger i samma hög. **Det är dags att vi källsorterar vårt avlopp också, annars får vi inget kretslopp av vår mat. På sikt är detta nödvändigt, annars får vi ingen mat på bordet.**

Säkerhet för storskaliga anläggningar kontra lokala

Sannolikheten för att kärnkraftverken skulle haverera var så liten att det aldrig kunde hända. Men det som inte kunde hända hände...

Vad händer om någon hackar sig in i reningsverkets datorer och stänger av systemen.

Elkraften i Ukraina stängdes av av hackare, amerikanska kraftbolag såg att liknande händelser var på gång. Vad händer om reningsverket blir [strömlöst några dygn](#). Jo avloppet rinner rakt ut i Mälaren och vattnet för 2,5 miljoner människor blir oanvändbart.

Är det denna storskaliga, riskfyllda lösning vi skall bygga vidare på?

Olika avloppslösningar

Infiltrationsbäddarna i våra områden är väl fungerande robusta lösningar. De slås inte ut av strömlöshet, och ger näringen tillbaka till jorden. De utsläpp som de ger till vattendragen är högst överdrivna, det visar forskning, som t ex den som [Peter Ridderstolpe presenterade](#) hos Roland Karlsson. När [Roland Karlsson i Lilla Sandviken visar att markbädden ger så pass rent vatten att det kan drickas](#), så är det svårt att förstå att vi är de stora förorenarna av Mälaren. Projektet motiverades ju i fullmäktige nov 2016 med att "vi är de stora förorenarna", men nu har Köpings kommun tagit bort det argumentet på sin hemsida, argumentet höll inte.

Septiktankslösningar med vaccum- och snålspolande toaletter som används på många ställen i Sverige behöver inte långa ledningar till ett centralt reningsverk.

Mulltoaletter, som t ex den som är byggd 2016 på båtklubben på Stavbyskär utanför Lilla Sandviken, 100 m utanför våra områden, och som betjänar 40-50 personer under midsommar och kräftska, fungerar utan tillsats av vatten och exkrementerna komposteras och bryts ner, så att den fasta mängden snabbt minskar. Är tanken tillräckligt stor så behövs ingen tömning på många år. Det finns flera [leverantörer av dessa lösningar](#).

Mindre lösningar mha minireningsverk är också en lösning, kostnaden blir 3-5 gånger mindre än kommunens lösning. Den lägre kostnaden kommer sig av att man tar hänsyn till lokal topografi och utnyttjar självfall och minimerar grävning och sprängning. I ett område kan det därför vara fördelaktigt att ha flera mindre reningsverk. Vi i strategigruppen har tagit fram [ett förslag](#).

För ca 100 000 kr så fick de i Sörsylta Näs år 2016 dricksvatten, sjövattnen för bevattning och en avloppslösning ända in i husen. Det finns flera minireningsverk i kommunen. I Hallstahammar, som angränsar till våra områden, så tillåts minireningsverk flitigt.

Stäudd tog för ca 10 år sedan fram en minireningsverkslösning, men backade när kommunen tyckte att de kunde göra det för samma kostnad och stå för underhåll och service. De har nu, när va taxorna gått upp nästan 3 gånger, +172%, skickat in en ny ansökan om att anlägga en minireningsverkslösning likt den på Sörsylta Näs lösning.

Lösningen för en bra avloppslösning ligger inte i en enda storskalig, central lösning, utan i att ta reda på vad vi har och förbättra det som inte är bra, med de moderna metoder som finns idag.

Är beslutet 2016 byggt på ett stabilt faktaunderlag?

Jag och två personer till träffade VA-chefen Elin Granberg i somras och frågade efter underlaget för beslutet. Har kommunen verkligen visat att vår miljö och människors hälsa var hotade? Elin hänvisade till en enkätförfrågan 2009, som bl a frågade efter vilken typ av avlopp vi hade. Svarsfrekvensen var god. Utgående från dessa svar och mark-analysdata från en databas (VISS) ledde det till beslutet att vi var de stora förorenarna. Inga besök i området gjordes, "det behövdes inte".

Beslutet är inte baserat på platsbesök och undersökningar av anläggningarna som finns. Men detta krävs enligt [Miljö- och Markdomstolens dom i Orsamålet!](#)

Gör reningsverken verkligen ett bra jobb?

Föroreningsmängden som vi står för på landsbygden, har länge varit föremål för diskussion, som t ex i en artikel från Eskilstuna Kuriren, "[Myter om enskilda avlopp](#)".

[Kommunala reningsverk håller inte tätt och renar inte speciellt bra.](#) Det finns 1 700 tillståndsförpliktade kommunala reningsverk som lagligt tillsammans spolar ut mer än 280 ton fosfor. Det är inte vi på landsbygden som står för näringsutsläppen, se t ex [detta stapeldiagram framtaget ur officiell svensk statistik.](#)

Enligt miljö och kvalitetschefen på Mittsverige Vatten, så [renas avloppsvattnet från Gnarps reningsverk till 90-95 procent.](#) Bassängerna rengörs en gång per år. Under rengöringen kommer vattnet att renas till 60-65 procent. Ett troligt antagande är att utsläppen är lika stora överallt i Sverige.

Det behövs bara att det [åskregnar häftigt, så bräddar reningsverken och avloppet rinner rakt ut i vattendragen.](#) Det blev badförbud pga av dessa häftiga regn i mitten av augusti på många ställen i Sverige. Aftonbladet skrev en hel del om det. Vet du, att [reningsverket i Köping bräddar 57 000 m3 avloppsvatten rakt ut i Mälaren. Det motsvarar halva Köpings stora silo. 12 av 24 torn.](#) En stor anledning till bräddningarna är just häftiga regn och stora snösmältningar. Det har sagts mig att regnar det häftigt mer än 20 mm så rinner bassängerna över. Genom att ansluta oss också, så kommer ytterligare bidrag till en redan nu bristfällig kapacitet i reningsverket.

Det är inte bra för vare sig miljö eller vår hälsa att få orenat avloppsvatten i Mälaren!

Dricksvatten

Vi har bra dricksvatten från [många enskilda brunnar.](#) Folk på våra 10 områden har borrar brunnar för hundratusentals kronor och har oftast en väl fungerande vattenförsörjning. Varför då byta? Var är faktaunderlaget för det beslutet? Varför lösa ett vattenproblem som kanske inte finns, med anslutning till en stor central anläggning? Vad säger att den fungerar bättre? Även en sådan anläggning riskerar att utsättas för hot, senast nu i [Sala så blev det inbrott i ett reningsverk.](#) Polis och MSB har tagit allvarligt på händelsen. Förvaltningen säger att vi kommer få säkert och bra vatten. Kapaciteten sägs vara god, men denna info från kommunens hemsida talar ett annat språk: [Det blir inget bevattningsförbud, men var sparsamma.](#)

Sen är det ju så att allt vatten behöver inte vara dricksvatten. Man kan lösa både spolning av toalett och bevattning med sjövattnet. Det minskar behovet av rent vatten.

Underhåll av VA-anläggningar i framtiden

Kommunen binder sig för all framtid att leverera tjänsten vatten och avlopp till vårt område. Så småningom kommer underhållet. Först med lågtryckspumparna, de är problembarn ganska tidigt i många sådana här anläggningar. Sedan kan ledningarna komma att [fyllas med gas när de inte används så mycket under lågsäsong.](#) Då flyter de upp till ytan och

skadas lätt. Sveriges va nät behöver underhåll, 800 miljarder behövs. [SVD skriver att Sveriges va nät allt mer eftersatt.](#)

Många VA-chefer i Sverige säger att förbrukningstaxorna behöver höjas 2-3 gånger för att klara underhållet. 7:e AP fonden med flera intressenter vill gå in med pengar och stötta samhället. Men de vill också ha avkastning på sina pengar. Vi riskerar att få samma typ av marknad på VA som på elmarknaden, något som Villaägarna är starkt kritiska till. Elbolagen går med 30% vinst efter utförsäljning från staten. Dock är Vattenfall statligt, så där går vinsten tillbaka.

Ledningar kan gå av, det fick de som bor vid en sjö vid Trollhättan erfar. Avloppsledningen genom sjön gick av och nu kallas sjön Bajssjön i folkmun. Utanför Östersund hände en liknande olycka. Där blev fritidshuset tvångsanslutna till VA, bland annat med just motiveringen att sjön inte skulle förstöras av näringsutsläpp. Så de stämde kommunen och förlorade. Domstolen ansåg att det var så tekniskt komplicerat att driva en stor kommunal anläggning, så att sådana här händelser kunde man räkna med. Det finns ytterligare exempel på sådana händelser.

Skall vi skydda miljön eller ej? Storskaligt är inte alltid bäst.

Vattenkvalitet

I [Lidköping brottas man nu med att dricksvattnet är otjänligt](#) och skall kokas. Brist på underhåll? I [Arvidsjaur skall man inte dricka vattnet pga skadliga kemikalier](#), PFAS. Hur kom de dit?

Vi skall nu få dricksvatten ur en 8 km lång sjöförlagd ledning. Dricksvattnet skall bli max 13 gr varmt, det gör man genom att forcera vattenmängderna så att förutom det vi förbrukar, så skickas ytterligare stora mängder dricksvatten genom ledningen, för att återföras i avloppet. Är det resurshushållning? I somras var det ca 30 grader varmt i Mälaren under flera veckor. Vi kommer pga klimatförändringarna troligen att uppleva flera sådana somrar, detta var tyvärr inte ett undantag. Mälaren är inte skiktad, så omgivande vatten kring vattenledningen, som ligger på ca 2-3 m djup, kommer vara 25-27 grader, om ytvattnet är 30 grader. Vårt dricksvatten kommer då att bli 22-25 gr varmt. Jag räknar ut detta utgående från erfarenheterna på ön Runnskär i somras. Vattenledningen dit är bara 500 m, ändock fick de veckorna före den hetaste värmeböljan ett dricksvatten som var 19-20 grader varmt.

Risken för magsjuka ökar med ökad temperatur på dricksvattnet. Ett sätt är att klorer (Cl) mer. Men hur mycket klor tål vi människor? Antagligen finns minst 50 djupborrade brunnar på 10 områden, som ger oss bra och kallt vatten utan klor. Högst 3 brunnar på Tavsta hage ger saltvatten, men det finns bra brunnar där också. Fiskaren Roland Karlsson på Lilla Sandviken har fiskdammar inomhus. Vattnet i dessa bassänger får inte vara klorat, då dör fisken.

Varför byta ut något som fungerar bra till något sämre?

Kostnaden är för hög, den driver människor från hus och hem.

[Gerd på Stäudd har flera gånger skrivit till regeringskansliet.](#) Gerd har bott där sedan 25-årsåldern och gick nyss i pension. Med den låga inkomst hon har haft i livet trots arbete, så får hon inga lån från banken. De tyckte synd om henne så det lilla lånet som hon har, fick hon bättre ränta på, men att klara av kostnaderna för kommunens anslutning och sen grävning på det, går inte. Visserligen kan ju Köping erbjuda ett 10 årigt lån för anslutningsavgiften, men kostnaden för det på 3000 kr/mån (med dagens taxa!), samt att hon behöver investera ytterligare 100 000 kr för grävning och sprängning på egen tomt gör att hon tvingas bort på äldre dagar. Det blir att flytta in i en hyresrätt i Köping, men för att klara hyran så behöver hon hyresbidrag, och troligen också bostadsbidrag. Ni knäcker henne, så läkarräkningarna blir många, och frikortet betalar samhället. Gerd är inte ensam om sin situation, det är bara det att de flesta inte vågar visa upp det helvete som detta projekt åstadkommer, man tiger och knyter näven i fickan i stället. Kostnaderna för oss är för höga och vi upplever att [kommunen mörkar dessa.](#)

Det kommer att med 2017 års va taxa kosta oss 230 -310 000 kr att få en anslutningspunkt. Grävning på tomten kostar sedan 50-150 000 kr, beroende på grävlängd och sprängningsbehov. Har man ingen el till huset, så krävs det indragning av detta, för lågtryckspumpen. Elen skall dras fram och kopplas in, en kostnad på ytterligare 140 000 kr. Vi från strategigruppen tror att det år 2020 kommer att kosta minst en halv miljon per fastighet. Ola Saaw, M, talar om, att om projektet blir mycket dyrare, så kan han fundera på ett omtag. Vi hävdar att redan nu är kostnaderna orimliga, och att ett omtag behövs.

Folkfördrivning

VA-projektet kommer att leda till [folkfördrivning](#). Sverige protesterade högljutt när Kapstaden beslöt sig för att slumsanera centrum, där man har problem med kriminalitet och dåliga bostäder. Man höjde hyrorna rejält och då försvann folk. Men här på egen bakgård kan Sveriges kommuner behandla sin befolkning på ett liknande sätt. Vill Mp stödja det?

För de av oss som tvingas bort härifrån, det kan bli bortåt 100 fastigheter som byter ägare de närmaste åren, så är inte argumentet att det blir bra för framtiden nöjaktigt. [VA lagen, LAV§6, säger tydligt att det är endast om miljö och hälsa är hotade som va åtgärder får göras.](#)

Nu är det tyvärr så att prejudikat i domstolarna under lång tid, lett till att kommuner driver igenom sina VA-beslut, inte som skydd för miljö och hälsa, utan för att det är lämpliga områden att omvandla och bebygga.

[Mark och Miljödomstolen bedömde ett mycket väl förberett ärende i Smedjebacken så här.](#)

Det var en av sveriges främsta på juridiken kring små avlopp som skrev texten, ihop med en av sveriges främsta experter på små avlopp.

[Idag bedriver sveriges myndigheter korståg mot enskilda och deras anläggningar, som vanligen är harmlösa jämfört med kommunala reningsverk \(KARV\).](#) Då behövs inga vetenskapliga argument för att ansluta fastigheter, utan allt baseras på tyckande om att framtida expansion i landsbygdsområden hindras av nuvarande lösningar.

Vi som har våra stugor i omvandlingsområden på landsbygden är helt rättslösa. [LRF](#) med flera skriver om detta. Grönwalls utredning visar tydligt på att det är ett demokratiunderskott i denna fråga som bör åtgärdas. [Så här kommenterar Staffan Delin detta.](#)

Det gick ju bra i Sundänge!

På fullmäktige i nov 2016 sade Elizabeth Salomonsson att det gick ju bra i Sundänge. Vad gick bra? Är det att projektet kunde genomdrivas trots protester. Inga bilbränder eller krossade rutor blev följden, det blir det inte när man bråkar med pensionärer som var en övervägande del av befolkningen i dessa områden.

Det har sagts mig att i Sundänge bytte 30% av fastigheterna ägare under några få år. Det är inte många permanentboende som flyttat dit. Ola Saaw, M, sade till mig att de som flyttade var i ungefär samma ålder och hade haft husen sen begynnelsen, så det var inte underligt att det blev en puckel på försäljningen just då. Jag tycker det är ett lite för enkelt sätt att förklara att 30% flyttar inom en kort tidsperiod. Det är nog så att under hot om en förstörd ekonomi så säljer man.

Var det ett lyckat projekt i Sundänge? Ja, för de som tog över av de som sålde. De köpte husen billigt. Är det så vi skall bygga ett samhälle? Bort med de som bor där, och in med nya istället. Men blev det fler permanentboende där, som kunde öka skatteintäkterna till Köping. Inte vad jag har fått mig förtäljt.

VA-taxorna har stigit långt mer än inflationen och det kommer bli betydligt fler på Norr Mälarstrand än i Sundänge som får säga "hej då till vännerna och avliva katten", som en insändare skrev om sina upplevelser därifrån.

Att bygga infrastruktur i ett demokratiskt, solidariskt samhälle

Vilka andra infrastrukturprojekt drivs över huvudet på de som berörs? Vilka andra infrastrukturprojekt, som vägar och järnvägar betalas helt av de som bor där? Inga, för vi bygger vanligtvis ett samhälle genom att solidariskt bygga det, det är det som är styrkan i ett starkt samhälle. Som VA-frågan sköts idag runt om i landet så växer ilskan och desperationen hos många på landsbygden. Det är inte bra för ett demokratiskt samhälle att köra över människor, att dölja vad förvaltningar arbetar med och köra bort dem från deras hem därför att politikerna ser kommande potential i områdena, eller framtida intäkter. Det leder till ett förakt för politikerna och en rädsla och uppgivenhet för makten.

Det är det jag möter när jag talar med folk i våra områden, och med folk runt om i Sverige. Jag vill inte ha ett sådant samhälle, där den enskilde helt körs över. S säger att de vill ha "ett starkt samhälle för en tryggare framtid". Är det det starka samhällets makt som skall tvinga bort mig från mitt hem, så vill jag inte ha det samhället.

Det ni väljer är den sämsta lösningen ur ett miljöperspektiv.

Att ni ser en potential för området och framtida bebyggelse, bör inte hindra er att välja lösningar som också är miljömässigt mer rätta och som bidrar till en hållbar miljömässig utveckling.

[Det är dags att ni tar avloppsfrågorna på allvar.](#) som denne artikelförfattare skriver i GP. I Dalademokraten skriver en insändare [Det finns en lösning där vi kan vara rädda om dricksvattnet och säkra växtnäring.](#)

Folkets röst

170 st fastighetsägare har överklagat kommunens beslut om verksamhetsområde och va taxor, jan 2017.

Vi har lämnat in [ett medborgarförslag](#) 2 juli 2018. Det är 126 personer som skrivit under.

Vi har en pågående [namnsamling på nätet](#). Det är 216 som skrivit under, ytterligare 35 personer har skrivit under på papper. [Läs kommentarerna](#) på nätet.

[Omyndigförklara oss inte](#) skriver Roland Ekstrand, en debattör och tidigare kommunpolitiker som skrivit både i lokalpress och i nationella tidningar.

Lyssna på folkviljan.

Stoppa projektet och ompröva beslutet.

Det har [Umeå](#) gjort nyligen. Det finns många fler exempel på kommuner som backat.

Det finns andra lösningar på avlopps och vattenhanteringen på landsbygden än den stora sårbara centrala lösningen. Mycket fungerar i våra områden, åtgärda det som inte fungerar.

Det är så Grönwalls utredning också föreslår.

Skadad miljö

Själva anläggandet av systemet innebär avsevärda ingrepp i miljön samt förorening av Galten då bottensediment rörs upp, det tycks inte bekymra MP!

- Stora anläggningsarbeten som detta ger betydande skadliga utsläpp från lastbilar, grävmaskiner och sprängningar.
- Klippor slipade av inlandsisen skall spängas djupa diken i och förstörs för all framtid.
- Nedläggandet av ledningen i Mälaren innebär att en del bottenslam rörs runt med näringsspredning som följd.
- Anläggning av pumpstationer sker vid alldeles intill badvikar. Varför bygga anläggningarna med bräddningstankar och bräddavlopp. Likt för kärnkraften så kan aldrig något hända som gör att breddning kommer att ske. Varför då bygga anläggningarna så.

Skall vi få mer av symboliska miljöåtgärder och mörka det väsentliga? [Bilen får inte tvättas på egen garageplats](#), men gatans förorenade vatten kan, om kapaciteten ansträngs vid stora regnmängder, rinna rakt ut i sjön. Får vi mindre mängd föroreningar i Mälaren genom att muddra i Köpings hamn? Det anser i alla fall förvaltningen Köping. Kommer gifterna från muddermassorna, som blandas med cement och läggs på låglänta ytor intill Mälaren, att rinna ut igen i Mälaren när betongen vittrar sönder? Våra barn kommer få ärva det problemet. [Det är lätt att svälja kameler och sila mygg, särskilt när det gäller miljöfrågor.](#)

Varför inte ordna en hearing med en expertpanel, för förvaltning, politiker och fastighetsägarna på norr Mälarstrand.

Men gör det inte till den fars som blev i Ullviskolan i maj förra året. Anders Brage från Bergslagsbladet skrev då på första sidan [Många frågor men få svar](#) och artikeln hade rubriken [Politikerna duckade stugägarnas frågor](#). Låt det bli ett bra möte.

Gå i bräschen för miljöriktiga, kretsloppsanpassade, ekonomiskt rimliga lösningar

Ni har nu chansen att se till att Köping går i bräschen för miljöriktiga, kretsloppsanpassade, ekonomiskt rimliga lösningar. Visa att Köping är med sin tid och lyssnar på folket. Se till att Köping blir attraktivt, så att inte befolkningen minskar och ekonomin bara blir sämre. Den här infekterade frågan är inte bra för Köpings renommé.

Anders Segerberg
för strategigruppen Köpings norra Mälärstrand

PS Du hittar detta brev också på va-i-tiden.se.

Detta öppna brev går förutom till MP som kopia till de övriga partierna i Köping. Dessutom har det skickats som kopia till 330 mailadresser till fastighetsägarna på Köpings norr Mälärstrand, samt till va-i-tiden.se nätverket som omfattar representanter från liknande områden i Sverige, från Åstorp i söder till Piteå i norr, som är föremål för va-tvångsanslutning.

Därutöver till en del riksdagsmän som yttrat sig om va frågan, till LRF, Villaägarna, TV4, SVT, SR ekot, Bergslagsbladet, Magazin 24 och ytterligare en del tidningar, samt en del sakkunniga kring va frågor, totalt 290 mailadresser.

DS